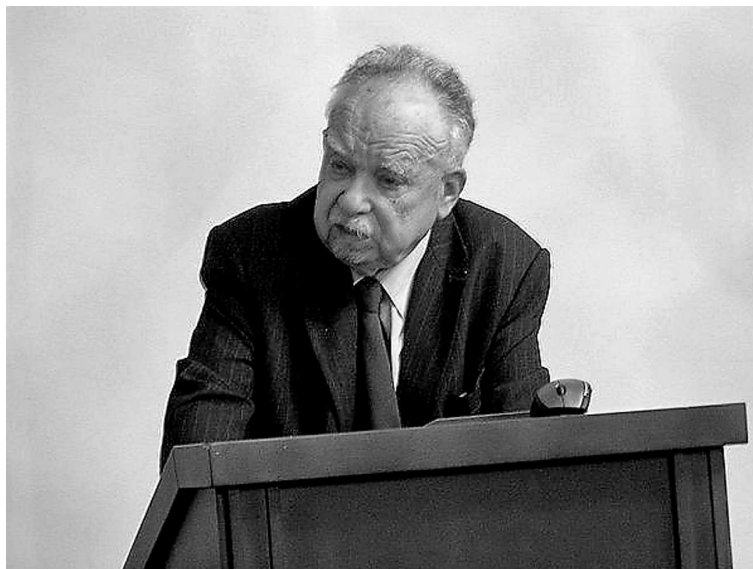

In memoriam
Michael Heltzer
(1.05.1928 – 6.06.2010)

Eesti orientalistikat on tabanud järjekordne raske kaotus. 6. juunil suri Iisraelis Haifas Tartu Ülikooli audoktor professor Michael Heltzer.

Kogu maailma Lähis-Ida orientalistika asjatundjate seas tuntud ja tunnustatud õpetlane, Vana-Idamaade ja eriti Iisraeli ajaloo uurija ja Haifa Ülikooli emeriitprofessor sündis 1928. aastal Tallinnas. Tema haridustee algas vabas Eestis, jätkus II maailmasõjast tingitud evakueerimise tõttu Tatarimaal, ent sügav huvi Lähis-Ida ja vanaaja ajaloo vastu viis ta 1945. aastal kõrgharidust omandama Leningradi Ülikooli orientalistikateaduskonda.

Hiilgava lõpetamise järel võimaldati noorele ajaloolasele tema juudi päritolu tõttu esialgu tööd kuni 1950. aastate keskpaigani vaid Tihemetsa sovhoostehnikumis ja Pärnu Lydia Koidula nimelises keskkoolis. Seal võitis ta suurepärase pedagoogina oma õpilaste südamed. Paljud neist mäletavad teda ja suhtlesid temaga kuni viimase ajani.

Pärnus töötas samal ajal keeleõpetajana ka EAO asutaja ja auliige Pent Nurmekund. Tekkis sügav sõprus ja teadlaste teineteisemõistmine, suheldi aastakümneid — hiljem küll põhiliselt kirja teel —, kuni Nurmekunna surmani 1996. a.

Heltzer jõudis neil aastail kirjutada ka kandidaadiväitekirja, mille kaitses Leningradis Ermitaaži juures 1955. a. Alates 1958. aastast töötas ta Vilniuse Pedagoogilise Instituudi vanaaja ajaloo kateedris. Olles 1969. aastal kaitsnud Moskvast NSVL TA Orientalistika Instituudis doktoriväitekirja ja saanud ajaloodoktori kraadi, saavutas ta NSVL TA Kõrgemalt Atesteerimiskomisjonilt professori kutse.

1972. aastal õnnestus Heltzeril siirduda koos perekonnaga Iisraeli, kus ta töötas kuni emeriteerumiseni Haifa Ülikooli Vana-Idamaade ajaloo korralise professorina.

Michael Heltzeri elutöö kajastuseks on mitusada teaduslikku uurimust, mida tunnevad kõik eriteadlased ja mis on eriti Ugariti muistsete tekstide, Iisraeli ajaloo Pärsia-perioodi ning piibliajastu epigraafilise materjali uurijatele lausa hindamatu väärtusega.

Heltzer on olnud Tartu Ülikooli usuteaduskonna kõige teenekam külalisprofessor: peaaegu igal õppeaastal pidas ta seal mõne kuu kaupa loenguid alates 1993. kuni 2009. aastani.

Täpse ja läbimõeldud sõnastusega teadustöodes, ettekannetes ja loengutes on ta olnud õppejõuna eeskujuks oma õpilastele ja kolleegidele nii Iisraelis, Leedus ja Venemaal kui ka Tartu Ülikoolis. Vestluskaaslasena oli Heltzer humoorikas ja kütkestava jutuga, inimesena heatahtlik, kuid põhimõttekindel, sõbrana alati abivalmis ja kaastundlik.

Maailm on kaotanud maineka õpetlase. Tartu Ülikool on kaotanud ühe oma auväärseimatest professoritest. Eesti Akadeemiline Orientaalselts on kaotanud hea kolleegi ja EAO aastaraamatu toimetuskolleegiumi liikme.

Urmas Nõmmik, Amar Annus, Tarmo Kulmar